

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/244/2021
Identifikačné číslo spisu:	8710210501
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8710210501.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. H. Š., narodenej XX. V. XXXX, Z., I.. K.Č. XX, zastúpenej advokátom Mgr. Štefanom Šalkovským, Svit, Štúrova 101, IČO: 31 942 385, proti žalovaným 1/ obchodnej spoločnosti TATRY - TEPLO, s.r.o., Vysoké Tatry, Čukotka 14077, IČO: 36 486 311, zastúpenému Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Poprad, Nám. Sv. Egídia 40/93, IČO: 44 250 029, 2/ L. G., narodenému XX. T. XXXX, O. G. - G. Y., G. Y. XXXXX, zastúpenému advokátom Mgr. Marcelom Kandrikom, Prešov, Sládkovičova 8, IČO: 50 005 871, o náhradu škody vo výške 48 635,20 eura, vedenom na Okresnom súde Poprad pod č. k. 11C/181/2010-327, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 8. decembra 2020 č. k. 12Co/38/2020-424, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 8. decembra 2020 pod č. k. 12Co/38/2020-424 vo výroku II., ktorým vo zvyšnej napadnutej časti zamietavého výroku zmenil tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 29 920,29 eura, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku z r u š u j e a vec mu vracia v tejto časti na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom pod č. k. 11C/181/2010-327 zo 4. februára 2020 výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. a III. súvisiacim výrokom o trovách konania vyslovil, že žalovaní I. a II. majú právo na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %.

2. Svoje rozhodnutie postavil na závere, že predmetom sporu po čiastočnom potvrdení a čiastočnom zrušení jeho prvého rozsudku odvolacím súdom, je nárok žalobkyne na zaplatenie sumy v celkovej výške 48 635,20 eura, pozostávajúcej jednak zo sumy 29 920,29 eura, ktorá predstavuje škodu žalobkyne v súvislosti so stratou jej vlastníctva k bytu (nárok uplatnený na žalovanom 1/) a sumy 18 714,91 eura, ktorá predstavuje hodnotu zašantročených hnutelných vecí žalobkyne (nárok uplatnený na žalovaných 1/ a 2/). Uvedená škoda mala vzniknúť v dôsledku súdmi určenej neplatnosti dobrovoľnej dražby bytu žalobkyne (rozsudkom Okresného súdu Poprad, č. k. 11C/125/2007-424, potvrdeným Krajským súdom v Prešove, právoplatným dňa 16. decembra 2013), kde žalovaný 1/ bol navrhovateľom

dobrovoľnej dražby a žalovaný 2/ vydražiteľom bytu, ktorý ho následne predal tretiemu subjektu. V časti náhrady škody v súvislosti so stratou vlastníctva k bytu vychádzal jednak z neunesenia dôkazného bremena žalobkyňou v otázke výšky náhrady tejto škody, jednak z nesplnenia si prevenčnej povinnosti žalobkyne, ak tá potom, ako bolo právoplatne rozhodnuté o neplatnosti dobrovoľnej dražby, nepodala žalobu o určenie vlastníctva k bytu. Rovnako mal aj tento nárok za premlčaný. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal zo zásady úspechu žalovaných. Takto ustálený skutkový stav veci posúdil po právnej stránke podľa § 100 ods. 1, § 106 ods. 1, ods. 2, § 126 ods. 1, § 415 Občianskeho zákonníka, § 137, § 215 ods. 1, ods. 2, čl. 6 ods. 1, čl. 8 CSP, trovy konania podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 CSP.

3. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) potvrdil rozsudok v I. zamietavom výroku, čo do zaplattenia 18 714,91 eura, II. výrokom rozhodol tak, že vo zvyšnej napadnutej časti I. zamietavého výroku zmenil tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 29 920,29 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom III. zmenil rozsudok vo výroku II. a III. o trovách konania tak, že stranám sporu náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal. Výrokom IV. rozhodol, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. Odvolací súd po zopakovanom dokazovaní v potrebnom rozsahu v zmysle § 384 ods. 1 CSP dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne je potrebné priznať čiastočný úspech. Rozhodnutie súdu prvej inštancie už raz bolo zrušené, bolo preto povinnosťou odvolacieho súdu, aby vo veci rozhodol sám. Podaním z 2. apríla 2015, ktoré bolo súdu prvej inštancie predložené na pojednávaní dňa 9. apríla 2015 žalobkyňa rozšírila žalobu o.i. aj o nárok ku žalovanému 1/ vo výške 29 920,29 eura titulom škody v dôsledku straty vlastníctva k bytu a o nárok ku žalovaným 1/ a 2/ vo výške 18 714,91 eura titulom škody na zašantročených veciach. O zmene žaloby bolo rozhodnuté uznesením z 13. mája 2015. Z pripojeného spisu Okresného súdu Poprad, sp. zn. 11C/125/2007 vyplynulo, že žalobkyňa podala dňa 3. júla 2007 žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby týkajúcej sa jej bytu. Žalovaným 1/ bol navrhovateľ dražby spoločnosť TATRY - TEPLO, s.r.o., žalovaným 2/ dražobná spoločnosť Licitor Group, a.s., žalovaným 3/ vydražiteľ L. G. a žalovaným 4/ W. B., ktorá sa radom prevodov stala vlastníčkou bytu. Žalovaní 1/ a 3/ sú tak totožní so žalovanými 1/ a 2/ v tu súdnej veci. Súd prvej inštancie žalobe o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby vyhovel svojím rozsudkom, sp. zn. 11C/125/2007 z 22. februára 2013, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7Co/84/2013 z 24. októbra 2013. Dôvodom pre vyhovenie žaloby bola skutočnosť, že žalovaný 1/ nebol subjektom oprávneným na uzatvorenie zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby. Žalovaný 1/ totiž ako správca nedisponoval osobitným splnomocnením od vlastníkov bytov na uzatvorenie zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby. Žalovaný 1/ nemal postavenie ani vlastníka predmetu dražby a ani záložného veriteľa. Súdom identifikovaným škodcom tak bola spoločnosť TATRY- TEPLO, s.r.o. Žalobkyňa spolu so žalobou o neplatnosť dobrovoľnej dražby žiadala nariadiť aj predbežné opatrenie, ktorým by žalovaným 1/-3/ bolo zakázané uplatnenie si a výkon akýchkoľvek práv z označenej dražby. Na výzvu súdu prvej inštancie žalobkyňa svoj návrh upravila podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 20. júla 2007. Súd prvej inštancie tento návrh svojím uznesením, sp. zn. 11C/25/2007 z 25. júla 2007 zamietol. Na odvolanie žalobkyne odvolací súd uznesením, sp. zn. 7C/160/2007 z 24. januára 2008 ku žalovaným 1/ a 2/ zamietavé uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil, ku žalovanému 3/ zmenil tak, že tomu do právoplatného skončenia veci zakázal byť, ktorý bol predmetom dražby vypratať, previesť na iného, použiť ako vklad do obchodnej spoločnosti, zaťažiť záložným právom alebo vecným bremenom, prenajať a uzatvoriť zmluvu o budúcej zmluve. Vo zvyšku zamietavé uznesenie ku žalovanému taktiež potvrdil. Žalovaný 3/ si zamietavé uznesenie súdu prvej inštancie prevzal dňa 30. júla 2007, ku prevodu vlastníctva bytu na ďalší subjekt pristúpil zmluvou z 19. decembra 2007, ktorej vklad bol do katastra povolený dňa 22. januára 2008, jeden deň po tom, ako bol návrh na vklad na kataster doručený. Uznesenie odvolacieho súdu si žalovaný 3/ prevzal dňa 25. februára 2008. Zmluvou z 7. februára 2008 bol byt prevedený už ďalším subjektom na žalovanú 4/, v prospech ktorej vklad bol povolený dňa 11. februára 2008, tri dni po tom, ako bol návrh na vklad na kataster doručený. Byt už nateraz nie je ani vo vlastníctve žalovanej 4/, ale ďalšieho subjektu. Zamietavé uznesenie súdu prvej inštancie žalovaní 1/ a 2/ prevzali dňa 30. júla 2007, uznesenie odvolacieho súdu dňa 25. februára 2008.

5. Odvolací súd uviedol, že ako vyplývalo zo záznamu o vypratání bytu, to uskutočnil žalovaný 1/, v období od 27. septembra 2007 do 3. októbra 2007. O tejto skutočnosti bola žalobkyňa žalovaným 1/ informovaná listom z 15. októbra 2007, ktorý si prevzala dňa 22. októbra 2007. V tomto liste bola nielen informovaná, že ku vyprataniu došlo, ale i o mieste, kde sa tieto veci nachádzajú. V spise týkajúceho sa neplatnosti dobrovoľnej dražby sa nachádza taktiež podanie žalobkyne z 9. októbra 2007, v ktorom súdu oznamuje, že bez jej prítomnosti a vedomosti bol jej byt vypratán a veci sa nachádzajú na neznámom mieste. Ako príloha žaloby o neplatnosť dobrovoľnej dražby bola žalobkyňou predložená aj notárska zápisnica o jej konaní z 14. júna 2007, N 310/07, Nz 23502/07, NCRLs 23444/2007, rovnako aj oznámenie o dražbe z 2. mája 2007, v zmysle ktorého bol vydražiteľ povinný zaplatiť cenu dosiahnutú vydražením do 15 dní od skončenia dražby.

6. Odvolací súd konštatoval, pokiaľ ide o náhradu škody titulom straty vlastníctva, ktorú žalobkyňa vyčísliła na sumu 29 920,29 eura, čo predstavuje rozdiel medzi výťažkom dražby bytu, ktorý bol vložený do notárskej úschovy v sume 43 817,62 eura a sumou 73 737,91 eura, ktorá suma predstavovala trhovú hodnotu dvojizbového bytu v lokalite Vysoké Tatry v roku 2007, podľa oznámenia NARKS z 31. júla 2014. Žalovaný 1/ v tomto smere poukazoval na to, že žalobkyňa nenamietala cenu bytu určenú znaleckým posudkom v procese dobrovoľnej dražby, ako i to, že cena určená NARKS nezodpovedala stavu bytu. Odvolací súd uviedol, že súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať ku spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formálne aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho - ktorého záujmu chráneného príslušnou normou. Zmyslom a účelom ustanovenia, ktoré priznáva poškodenému právo na náhradu škody, je zabezpečiť, aby mu v plnej miere bola kompenzovaná majetková ujma (napr. ÚS ČR, sp. zn. II. ÚS 2221/2007).

7. Ďalej odvolací súd poukázal na to, že pojem škody súdy vykladajú v praxi zhodne so stanoviskom uverejneným pod č. 55/1971 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk ako ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného; je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a reprezentuje majetkové hodnoty, ktoré by bolo treba vynaložiť, aby došlo k uvedeniu veci do pôvodného stavu. Zásadne ide o skutočnú škodu. Pri určení výšky náhrady škody súdy vychádzajú z ceny v čase poškodenia a nie v čase rozhodovania (napr. Cpj 10/1983, R 3/1984 NS SR). Žalovaný 1/ síce popieral relevanciu tržnej ceny bytu určenej NARKS, k svojmu tvrdeniu o jej nesprávosti však súdu nepredložil dôkaz. K znaleckému posudku vypracovaného v procese súdmi judikovanej neplatnej dobrovoľnej dražby nemožno prihliadať. Uviedol, že možno potom uzavrieť, že z jeho strany ide iba o púhe nijako nešpecifikované popretie správnosti tejto listiny, a to samo o sebe nemôže mať za následok oslabenie jej dôkaznej sily. Odvolací súd mal potom za to, že je na mieste žalobkyni proti žalovanému 1/ ako súdmi identifikovanému škodcovi priznať nárok na náhradu škody v dôsledku straty vlastníctva k bytu vo výške 29 920,29 eura, a preto postupom podľa § 388, § 390 CSP zmenil rozsudok vo zvyšnej časti I. zamietavého výroku tak, že zaviazal žalovaného 1/ na zaplatenie označenej sumy žalobkyni, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

8. Proti tomuto rozsudku krajského súdu voči výroku II. a súvisiacemu výroku o náhrade trov konania podal dovolanie žalovaný 1/. Ako dovolací dôvod uviedol ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľ poukázal na to, že žalobkyňa odôvodnila svoj nárok tak, že v dôsledku neplatnej dražby prišla o byt, pričom tento byt bol vydražený za hodnotu nižšiu ako bola jeho skutočná hodnota. Rozdiel medzi výťažkom dražby a údajnou skutočnou hodnotou predstavuje jej nárok na náhradu škody. Príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného 1/ a vznikom škody má spočívať v tom, že ak by nedal žalovaný 1/ návrh na výkon dražby, nedošlo by k predaju bytu a nedošlo by k vzniku škody. Súd prvej inštancie, ktorý žalobu zamietol v celosti si v tejto súvislosti vyhodnotil okolnosť vlastníctva bytu správne. Neplatnosť dražby v prípadoch, kedy predmet dražby draží nevlastník nemôže spôsobiť zánik vlastníckeho práva skutočného vlastníka. V tomto smere najvyšší súd v uznesení sp. zn. 2MCdo/20/2011 vyslovil názor, že zo znenia zákona o dobrovoľných dražbách nemožno vyvodiť záver o tom, žeby dobrovoľná dražba mala viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva aj od nevlastníka a teda, žeby došlo k prelomeniu zásady „nemo plus iuris“, t. j. zásady, že nikto nemôže na iného previesť viac práv než sám má.

8.1. Podľa žalovaného 1/ je zrejmé, že žalobkyni predajom bytu nevznikla žiadna škoda, nakoľko k zániku jej vlastníckeho práva nikdy nedošlo. Absolútne neplatný právny úkon má tie isté účinky ako by sa nikdy nestal, teda tie isté účinky ako nulitný, neexistentný úkon. Na tom nič nemení skutočnosť, že na základe dražby bol ako vlastník zapísaný iný majiteľ. Žalobkyňa mala na základe úspešne skončeného sporu plné právo vyzvať zapísaného majiteľa k vydaniu bytu a v prípade jeho nesúhlasu podať žalobu o určenie vlastníckeho práva. Následne by mal vydražiteľ právo na náhradu škody voči dražobníkovi a to podľa osobitných ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách. Súčasne ten, kto mal z výťažku prospech by bol povinný ho vydražiteľovi vrátiť. Paradoxom je, že žalobkyňa je vlastníkom predmetného bytu doposiaľ bez ohľadu na to, že v príslušnom LV je zapísaná iná osoba. Kedykoľvek sa tak môže domáhať vlastníctva k bytu, pričom súčasne jej súd priznal aj náhradu škody za stratu vlastníctva. Tie dva právne závery popri sebe nemôžu obstáť. Buď totiž žalobkyňa v neplatnej dražbe stratila vlastnícke právo, alebo ho nestratila. Nemohlo sa stať oboje súčasne. Zdôraznil, že touto úvahou sa spravoval súd prvej inštancie v bode 31. odôvodnenia, pričom odvolací súd sa k tejto argumentácii nijako nevyjadril k rozhodnutiu, ktoré je v rozpore s ustálenou rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu, keď uzavrel, že v dôsledku neplatnej dražby, došlo k strate vlastníckeho práva a následnému vzniku škody. Žalobkyňa o svoje vlastnícke právo neprišla. Dôvodom je tá skutočnosť, ktorú judikoval aj dovolací súd v rozhodnutí 2MCdo/20/2011. Ak správca nemá oprávnenie podať návrh na výkon dražby, tak ako to právoplatne potvrdili sudy v predchádzajúcom konaní potom predmet dražby dražil ako neoprávnená osoba. Následkom tohto prevodu vlastníckeho práva na ďalšie osoby nedošlo. Dovolacou otázkou je teda to, či v prípade dražby neplatnej z dôvodu podania návrhu na jej vykonanie neoprávnenou osobou, má skutočný majiteľ predmet zálohu právo na náhradu škody za stratu vlastníctva, alebo toto právo nemá, nakoľko jeho vlastníctvo ostáva zachované. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby dovolací súd rozhodol v zmysle dovolacieho petitu.

9. K dovolaniu žalovaného 1/ sa písomne vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že žalovaný 1/ nešpecifikuje dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, žiadne súdne rozhodnutia z rozhodovacej praxe svedčiacie v jeho prospech neuvádza. Z tohto dôvodu ho považuje za nedôvodné v celom rozsahu.

9.1. Pokiaľ dovolateľ opiera dovolací dôvod o rozhodnutie NS SR sp. zn. 2MCdo/20/2011 ide len o jeho účelový výklad. V tomto prípade nedošlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva od nevlastníka ale naopak od predávajúceho, ktorý v čase prevodu bol vlastníkom bytu č. 2 a teda na prejednávajúcu vec ho nemožno použiť.

9.2. Výsporiadanie sa so zásadou „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet“ je rôzne, každý prípad je potrebné skúmať podľa individuálnej povahy veci, t. j. či v čase prevodu vlastníckeho práva bol prevodca skutočne vlastníkom prevádzanej veci. V premietnutí na uvedený prípad ak tretí súčasný vlastník odvodzuje svoje vlastnícke právo k bytu od predávajúceho, ktorý bol v čase prevodu vlastníkom bytu, kupujúci sa stáva vlastníkom danej nehnuteľnosti. Právny dôvod nadobudnutia vlastníctva prevodu totiž odpadol až potom, ako nehnuteľnosť nadobudla do vlastníctva tretia osoba. V čase nadobudnutia vlastníckeho práva teda nešlo o jeho nadobudnutie od nevlastníka ale naopak od vlastníka (uznesenie ÚS sp. zn. I. ÚS 50/2010). Ochranu požíva tretí domnelý nadobúdateľ veci - ako kupujúci a vychádza sa z princípu právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere. T. j. vyššie uvedená zásada nemá prednosť pred ochranou dobromyseľnosti.

9.3. Právo pôvodného vlastníka vlastniť majetok nemá prednosť oproti vlastníckemu právu tretieho nadobúdateľa, pretože došlo by tak k obmedzeniu jeho vlastníckeho práva, čo je možné len vo verejnom záujme ak účel nemožno dosiahnuť inak. Tento názor korešponduje so stanoviskom NS ČR z 19. apríla 2006-Cpjn 201/2005.

9.4. Dodatočné zrušenie nadobúdacieho titulu (príkľepu) svedčiacieho v prospech vydražiteľa (žalovaný 2/) nemá za následok súčasne aj zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov nehnuteľnosti, ktorí ju získali v dobrej viere (rozsudok NSSR sp. zn. 4Cdo/274/2006). Preto naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti či určenie vlastníckeho práva nie je daný ak sa práva k nehnuteľnosti dotýka ďalšia právna zmena v zmysle § 34 ods. 2 Zákona č. 162/95 Z.z. o katastri nehnuteľností (rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/91/2006). Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolanie žalovaného 1/) zamietol a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

10. Žalovaný 1/ podal stanovisko k vyjadreniu žalobkyni, pričom poukázal na právny názor vyjadrený v publikácii Válová K. a kolektív Zákon o dobrovoľných dražbách, Komentár I. vydanie Praha C. H. Beck

2010 str. 184. Taktiež poukázal aj na rozhodnutie NS SR zo dňa 27. apríla 2021 sp. zn. 1VOBdo/2/2020. Zotrval na podanom dovolaní, mal za to, že žalobkyni predajom bytu nevznikla žiadna škoda, nakoľko k zániku jej vlastníckeho práva nikdy nedošlo.

11. K stanovisku žalovaného 1/ podala žalobkyňa písomné vyjadrenie. Žalobkyňa uviedla, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia právnej otázky pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu pretože žalovaný 1/ v prvostupňovom a ani v odvolacom konaní právnu argumentáciu typu: Ak je súdnym rozhodnutím dražba vyhlásená za neplatnú vzhľadom na účinky príklepu, vydražiteľ nemôže byť vlastníkom nehnuteľnosti a v prípade prevodov nehnuteľnosti na nadobúdateľov platí zásada „nemo plus iuris“, neuvádzal. V dôsledku toho, že žalovaný 1/ tieto skutočnosti v konaní nenamietal, vlastníctvo vydražiteľa a ani nadobudnutie vlastníckeho práva nadobúdateľov v dobrej viere nebolo sporné a nebol dôvod, aby sa odvolací súd touto otázkou zaoberal.

11.1. Nadobudnutie vlastníctva v dobrovoľnej dražbe má nutne originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva a zánik vlastníctva predchádzajúceho vlastníka, a vylučuje ho, pokiaľ však právoplatné rozhodnutie dražobníka o udelení príklepu ako jedna z podmienok pre prechod vlastníctva nebolo zákonným spôsobom zrušené. Zánik nadobúdacieho titulu pre vydražiteľa nemá za následok zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov pokiaľ vlastnícke právo nadobudli v dobrej viere. Vydražiteľovi by ako vlastníkovi prislúchalo jedno zo základných oprávnení vlastníka a to oprávnenie nakladať s predmetom svojho vlastníctva a teda previesť vlastnícke právo na iný subjekt, pričom mu toto oprávnenie bolo nejakým právne relevantným spôsobom obmedzené. Ak v dobe, kým tento stav trval teda do právoplatnosti rozsudku sp. zn. 11C/125/2007 o neplatnosti dražby previedol svoje vlastnícke právo kúpnu zmluvou na základe ktorého bol povolený vklad vlastníckeho práva pre nadobúdateľov, nepochybne disponoval existujúcim vlastníckym právom, teda bol skutočným vlastníkom.

11.2. Vyhlásením súdu o neplatnosti dražby zaniká nadobúdací titul a obnovuje sa pôvodný stav, ale pokiaľ vydražiteľ nadobudnuté vlastnícke právo platne previedol na inú osobu, treba pri posudzovaní účinkov rozsudku súdu o neplatnosti dražby dať prednosť ústavnému princípu ochrany nadobudnutých práv. Z uvedeného je zjavné, že v judikáte 1VOBdo/2/2020 bola posudzovaná odlišná skutková a právna situácia než je v rozhodovanom spore. Opätovne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/274/2006 a žiadal, aby dovolanie bolo zamietnuté.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je prípustné i dôvodné.

13. Žalovaný 1/ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu).

14. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP je relevantná len právna (nie skutková) otázka. Pripomenúť treba, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

15. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický odklon jej riešenia, zvoleného odvolacím súdom, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého

pripustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

16. Žalovaný 1/ v súvislosti s ním označeným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sformuloval právnu otázku nasledovne: „Či v prípade dražby neplatnej z dôvodu podania návrhu na jej vykonanie neoprávnenou osobou, má skutočný majiteľ predmetu zálohu právo na náhradu škody za stratu vlastníctva, alebo toto právo nemá, nakoľko jeho vlastníctvo ostáva zachované?“

17. Podľa žalovaného 1/ rozsudok odvolacieho súdu je nesprávny, pretože sa v riešení uvedenej otázky odklonil od právneho názoru dovolacieho súdu vyjadreného v uznesení sp. zn. 2MCdo/20/2011 [publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 61/2014 (ďalej len „rozhodnutie R 61/2014“)], v ktorom bol vyslovený názor, že zo znenia zákona o dobrovoľných dražbách nemožno vyvodiť záver o tom, žeby dobrovoľná dražba mala viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva aj od nevlastníka a teda, žeby došlo k prelomeniu zásady „nemo plus iuris“, t. j. zásady, že nikto nemôže na iného previesť viac práv než sám má.

18. Podľa dovolacieho súdu uvedenú právnu vetu a teda predmetné rozhodnutie nie je možné vzťahovať na prejednávany spor, v ktorom išlo o nárok žalobkyne na náhradu škody z titulu „straty vlastníctva bytu“, z dôvodu toho, že pokiaľ došlo k strate vlastníctva žalobkyne k bytu, z dôvodu, že v osobitnom súdnom konaní bola dražba bytu právoplatne vyhlásená za neplatnú, právne súd neposudzoval skutočnosti, ktoré posudzoval v spomínanom rozhodnutí.

19. Keďže však odvolací súd je pri rozhodovaní viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne a keďže odvolací súd nie je viazaný konkrétne označenými dôvodmi prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP (IV. ÚS 644/2021, I. ÚS 51/2020), pod ktoré táto otázka spadá (t. j. odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, neexistencia dovolacej praxe, resp. na rozdielnosti tejto praxe); po zohľadnení vlastnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ je procesne prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky, ktorá dovolacím súdom v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

20. Pre autentické porozumenie a zodpovedanie právnej otázky nastolenej žalovaným 1/ bolo potrebné ju vzťahovať na podstatné skutkové okolnosti prípadu - žalobkyňa sa v inom (tomuto konaní predchádzajúcom) konaní úspešne domohla určenia neplatnosti dražby (rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 11C/125/2007 z 22. februára 2013, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7Co/84/2013 z 24. októbra 2013). Súdny dospel k záveru o dôvodnosti žaloby žalobkyne o určenie neplatnosti dražby z dôvodu, že žalovaný 1/ ako správca bytu nebol subjektom oprávneným na uzatvorenie zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby. Žalovaný 1/ totiž ako správca nedisponoval osobitným splnomocnením od vlastníkov bytov na uzatvorenie zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby. Žalovaný 1/ nemal postavenie ani vlastníka predmetu dražby a ani záložného veriteľa.

21. V následnom (tu posudzovanom spore) sa žalobkyňa (v časti napadnutej dovolaním) domáha náhrady škody od žalovaného 1/ za „stratu vlastníctva (vlastníckeho práva) k bytu“, v dôsledku neplatnej dobrovoľnej dražby. Odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) považoval žalobu o náhradu škody za „stratu vlastníctva k bytu“ spôsobenú žalovaným 1/ žalobkyňu za dôvodnú. Odvolací súd podstatné dôvody svojho rozhodnutia (stroho) uviedol v bodoch 35. až 39. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Priznanú náhradu škody odôvodnil tým, že žalobkyňa „stratila vlastníctvo k bytu“, pričom škoda bola vyčíslená na sumu 29 920,20 eura, čo predstavuje rozdiel medzi výťažkom z dražby bytu, ktorý bol vložený do notárskej úschovy v sume 43 817,62 eura a sumou 73 737,91 eura, pričom

táto suma predstavovala trhovú hodnotu dvojizbového bytu v lokalite Vysoké Tatry v roku 2007 podľa oznámenia NARSK (Národná asociácia realitných kancelárií Slovenska) z 31. júla 2014.

22. Vztiahnuc vyššie uvedenú dovoláciu otázku na zistený skutkový stav a právne posúdenie odvolacieho súdu je z nej zrejmé, že nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu vzhláda žalovaný 1/ v tom, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil otázku „straty vlastníctva bytu“ žalobkyne (z čoho žalobkyňa vyvodzovala vznik škody) ako jedného z predpokladov pre priznanie finančnej náhrady za škodu. V tejto súvislosti žalovaný 1/ argumentoval tým, že vo vyššie uvedenom konaní o určenie o neplatnosti dobrovoľnej dražby (bod 20.) sa žalobkyňa úspešne domohla určenia jej neplatnosti. V nadväznosti na uvedené, keďže podľa žalovaného 1/ absolútne neplatný právny úkon má tie isté účinky „akoby sa nikdy nestal“, teda tie isté účinky ako nulitný, neexistentný úkon, mala na základe úspešne skončeného sporu plné právo vyzvať zapísaného majiteľa k vydaniu bytu a v prípade jeho nesúhlasu podať žalobu u určenie vlastníckeho práva, v ktorej by musela byť úspešná. Na tom podľa žalovaného 1/ nič nemení ani skutočnosť, že na základe dražby bol ako vlastník zapísaný iný majiteľ.

23. So záverom prezentovaným žalovaným 1/ možno v základných rámcoch súhlasiť. V súčasnosti platnom znení zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách otázku neplatnosti dražby upravuje § 21 zákona. Podľa § 21 ods. 5 zákona o dobrovoľných dražbách ak vydražiteľ zmaril dražbu alebo ak súd určil dražbu za neplatnú, účinky príklepu zanikajú ku dňu príklepu. Nepochybne taký bol aj účinok úspechu žalobkyne v spore o určenie neplatnosti dražby v konaní vedenom pred súdom prvej inštancie pod sp. zn. 11C/125/2007 (spor predchádzajúci posudzovanému sporu). Uvedenému následku určenia neplatnosti dražby pritom nebráni ani skutočnosť, že toto ustanovenie bolo výslovne inkorporované do zákona o dobrovoľných dražbách až zákonom č. 568/2007 Z. z. s účinkami od 1. januára 2008 ako i fakt, že podľa prechodných ustanovení k zákonu účinných od 1. januára 2008 - dražby, o ktorých vykonaní bola uzavretá zmluva pred 1. januárom 2008, ako i vzťahy s nimi súvisiace sa dokončia podľa doterajších predpisov (§ 36a zákona o dobrovoľných dražbách). Napriek tomu, že k dobrovoľnej dražbe došlo pred 1. januárom 2008, súdy o jej neplatnosti právoplatne rozhodli k 16. decembru 2013, nemožno pritom dospieť k inému rozumnému záveru, ako tomu, že dôsledkom rozhodnutia súdov o určení neplatnosti dražby bola obnova právneho stavu ku dňu príklepu, a teda k navráteniu vlastníckeho práva žalobkyne.

24. Predpokladom vzniku občianskoprávnej zodpovednosti je - protiprávny úkon; spôsobenie škody; príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou; zavinenie (okrem osobitných prípadov zodpovednosti špecifikovaných zákonom). Keďže už ako bolo vyššie uvedené v dôsledku určenia neplatnosti dražby, žalobkyni malo dôjsť k obnove pôvodného právneho stavu - obnove vlastníckeho práva k bytu, nemožno priznať žalobkyni náhradu škody „za stratu vlastníckeho práva k bytu“, tak ako sa to domáha svojou žalobou.

25. Žalovanému 1/ pritom nemožno pričítať na zodpovednosť skutočnosť, že evidovaný stav nie je v zhode so skutočným stavom. Ak v dôsledku existencie rozhodnutia súdu o vyhlásení dražby za neplatnú zanikli účinky príklepu ku dňu príklepu, bolo potrebné konštatovať, že z tohto dôvodu sa vydražiteľ nestal vlastníkom vydraženého bytu. V prípade prevodu vlastníckeho práva k vydraženému predmetu dražby z vydražiteľa na ďalšiu osobu sa nemohli stať vlastníkami bytu ani jeho ďalší nadobúdatelia. Ak napriek tomu, že v posudzovanom prípade došlo k prevodu vlastníckeho práva z vydražiteľa na inú osobu, išlo o neplatný prevod a nič nebránilo žalobkyni domôcť sa určenia svojho vlastníckeho práva k bytu (čím by zosúladiť evidovaný stav v katastri nehnuteľností so skutočným) a následného vydania bytu, resp. jeho vypratania. V tejto súvislosti dovolaciemu súdu zostáva tiež len konštatovať, že prípadnou evidenciou poznámky spornosti (podľa § 21 ods. 3 zákona o dobrovoľných dražbách) sa mohli eliminovať aj súdne spory, ktoré inak musí vlastník predmetu dražby (žalobkyňa) viesť proti ďalším nadobúdateľom predmetu dražby.

26. Preto podľa dovolacieho súdu v týchto konkrétnych skutkových a právnych súvislostiach v predmetnom spore, žalobkyni nemohlo vzniknúť právo na náhradu škody z dôvodu tzv. „straty vlastníctva k bytu“, keď v osobitnom súdnom konaní súd určil neplatnosť dražby týkajúcej sa draženého

bytu žalobkyne.

27. Aj z vyššie uvedeného citovaného ustanovenia upravujúceho neplatnosť dražby (§ 21 ods. 5) je zrejmé, že jeho účelom je navrátenie do pôvodného stavu a prinavrátenie vlastníctva od vydražiteľa späť k pôvodnému vlastníkovi. V tomto kontexte si vo všeobecnosti vlastník predmetu dražby, ktorý úspešne podal žalobu o určenie neplatnosti dražby nemôže od „škodcu“ požadovať náhradu škody zodpovedajúcu cene veci v dobe jej odňatia vlastníkovi namiesto vydania veci ako náhradu za stratu vlastníctva veci. Neznamená to, že by si takáto osoba nemohla náhradu škody za neoprávnene zadržovanú vec nárokovať z iného dôvodu (napr. v prípade ak mala dohodnutý platný nájom veci a zmluvu nemohla dodržať, a preto jej ušiel zisk a ešte aj bola postihnutá prípadnou majetkovou sankciou alebo si musela namiesto zadržanej veci vypožičať, resp. prenajať inú vec). Uvažovať o priznaní náhrady škody „za stratu vlastníctva“ podľa dovolacieho súdu možno až v prípade ak by sa jej vydanie stalo nemožným (napr. vec by následne zanikla alebo sa stratila). V posudzovanom spore však o takúto eventualitu nejde.

28. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd predmetnú vec nesprávne právne posúdil s poukazom na ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil v uvedenej napadnutej časti postupom podľa § 449 ods. 1 CSP a § 450 CSP a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

29. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

30. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.